

Systemrevisjon av oppdrettsaktører 2024-2025

Samlerapport

SAMMENDRAG

Med systemrevisjonene ønsker Mattilsynet å oppnå en akvakulturnæring som jobber helhetlig med risikostyring. Resultater fra revisjonene tyder på at næringen fortsatt har en vei å gå.

Irja Viste-Ollestad

Avdelingsleder, avdeling innovasjon, metode og analyse, tilsynsdivisjon akvakultur

Innhold

Innledning.....	2
Valg av aktører og metode	3
Mål for revisjonene	4
Hva finner vi i revisjonene våre?.....	5
Mål og delmål	5
Risikovurderinger, planer og tiltak	6
Forebygging av avvik, avvikshåndtering og læring av avvik.....	7
Internkontroll.....	8
Roller og ansvar	8
Dokumentasjon	9
Effekt av revisjonene.....	9
Virkemiddelpyramiden og modenhetstrappen.....	10
Brukerundersøkelsen	12
Effekt og ressursbruk	12

Innledning

Mattilsynet bruker systemrevisjon som en metode for å kontrollere oppdrettsselskaperes regelverksetterlevelse knyttet til internkontroll og risikostyring. Gjennom systemrevisjonene ønsker Mattilsynet å bidra til at akvakulturnæring jobber mer proaktivt.

For å være proaktive må aktørene praktisere *helhetlig risikostyring*. Dette kjennetegnes ved systematisk innhenting av data for å kunne identifisere og håndtere risiko på et tidlig tidspunkt, og innebærer risikobevissthet på alle nivåer i organisasjonen.

Mattilsynet har til sammen gjennomført 20 systemrevisjoner i 2024 og 2025 med tema knyttet til biosikkerhet og dyrevelferd. Revisjonene tar utgangspunkt i kravene til internkontroll i IK-Akvaforskriften, som bygger på forbedringshjulets prinsipper om planlegging, gjennomføring, kontroll og korrigerende. Dette har gitt oss innsikt i aktørenes styringssystem og hvilket beslutningsgrunnlag de har for aktiviteter som omhandler fiskehelse og -velferd.

Vårt hovedinntrykk er at flere oppdrettsaktører har forbedret systemene sine i forbindelse med revisjonene, men næringen har fortsatt en vei å gå før de kan karakteriseres som proaktive. Regelverket innen akvakultur er en kombinasjon av detaljerte og funksjonsbaserte krav. God etterlevelse av funksjonsbaserte krav forutsetter *modne* aktører med tilstrekkelig kompetanse på internkontroll og risikobasert styring, og god regelverksforståelse.

For å vurdere aktørens modenhet knyttet til regelverksforståelse har vi benyttet en såkalt modenhetstrapp (fig 8). Rundt halvparten av aktørene plasserte seg på nest nederste trinn i trappen og framsto som *regelstyrte* ved revisjonens begynnelse. Dette betyr at de er mer styrt av konkrete krav enn mot selve formålet med regelverket, som er helhetlig styring og kontinuerlig forbedring.

Metoden vår er basert på dialog og tillit, og vi opplever at dialogen bidrar til at aktørene i større grad tar ansvar for å utbedre egne systemer. Generelt gir aktørene svært positive tilbakemeldinger om systemrevisjon. 9 av 10 melder at revisjonen har bidratt med økt bevissthet og kunnskap, og 8 av 10 mener revisjonen har gitt dem et godt grunnlag for iverksetting av tiltak. Dette opplever vi som et godt tegn på at revisjonen har hatt effekt, samt en økende modenhet hos aktørene rundt revisjonens tema.

Denne rapporten oppsummerer funnene og effekten fra Mattilsynets revisjoner utført i 2024 og 2025.

Valg av aktører og metode

Mattilsynet har historisk sett brukt mye ressurser på inspeksjoner av enkeltanlegg hos aktører som allerede har havnet i en uønsket situasjon. I 2024 valgte Mattilsynet en risikobasert tilnærming for å velge ut aktører til revisjoner. Både ledergruppen og de operative tilsynsavdelingene har bidratt til utvelgelsen.

Figur 1: Fra plan til implementering

I 2024 startet vi med de største aktørene for oppdrett av laksefisk. Vi vurderte at økt oppmerksomhet på forbedring av risikostyring og internkontroll hos disse aktørene kan gi bedre fiskehelse og -velferd for et stort antall individer. I 2025 reviderte vi også mellomstore og mindre matfiskaktører fordelt over hele landet, og inkluderte aktører som torskeoppdrettere og brønnbåtrederier (fig 2).

2024	2025
Salmar ASA	Lingalaks AS
Mowi Seawater Norway AS	Hofseth Sea Farming AS/Hofseth Aqua AS
Lerøy Seafood Group ASA	Sinkaberg AS
Tytlandsvik Aqua AS	Erko Seafood AS
Grieg Seafood ASA	Cermaq Norway Salmon AS
Bremnes Seashore AS	Frøy AS
Nordlaks Havbruk AS	Eide Family AS
Holmøy Havbruk AS	Alsaker Fjordbruk AS
	Firda Seafood Group AS
	Engesund Fiskeoppdrett AS
	Måsøval AS
	Ode AS

Figur 2: Oversikt over reviderte aktører

Revisjonene belyser mangler og svakheter på systemnivå som ofte omfatter alle aktørenes anlegg. Metoden gir Mattilsynet også en bedre innsikt i aktørenes modenhet og risikoforståelse. Systemrevisjoner er derfor i mange tilfeller en mer treffsikker metode og gir en effektiv bruk av ressursene, både for aktøren og for tilsynet.

Teamet som gjennomfører revisjoner, har siden oppstart bestått av de samme 6-7 personene. Det har vært fokus på lik tilnærming og vurdering i alle revisjoner, og dette sikres gjennom rullering av revisjonslagenes sammensetning per revisjon, kvalitetssjekk av jurist og leder, nedskrevne prosesser, maler, gjennomgang av funn i hele teamet, mm.

Mål for revisjonene

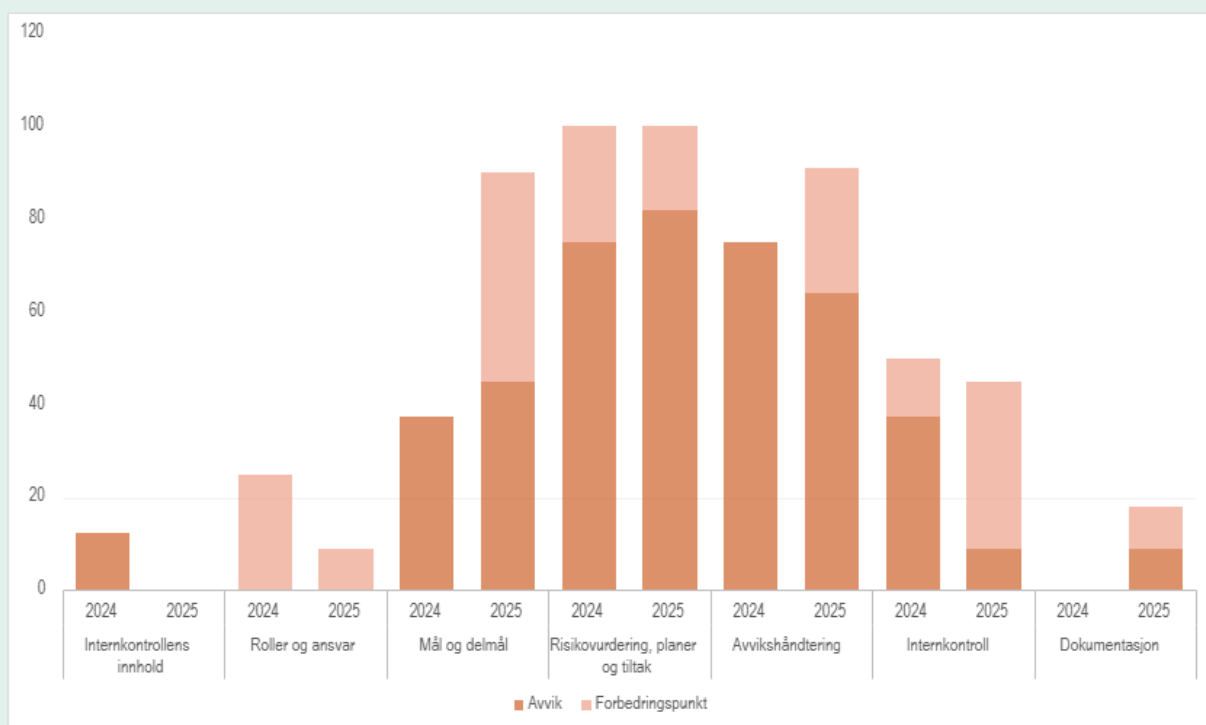
Det overordnede målet er en næring som jobber proaktivt og systematisk med å forebygge uønskede hendelser for å sikre og ivareta god fiskehelse og –velferd. Vi har tro på at systemrevisjoner er en metode som kan bidra til dette.

Figur 3: Mattilsynets mål og delmål med systemrevisjonene.

Hva finner vi i revisjonene våre?

Figur 4 viser våre funn basert på krav i IK-Akvaforskriften for 19 av de 20 revisjonene som ble gjennomført i 2024-2025. Funnene er delt inn i avvik eller forbedringspunkt. Vi har definert et **avvik** som et *brudd* på regelverket basert på en samlet vurdering av én eller flere observasjoner knyttet til aktuelle regelverkskrav. Et **forbedringspunkt** bruker vi i tilfeller der vi mener observasjonene samlet sett utgjør en *risiko for brudd* på regelverket.

Figur 4: Prosentvis oversikt over funn etter totalt 8 revisjoner i 2024 og 11 av 12 revisjoner i 2025.

Mål og delmål

Hva har vi sett på?

Revisjonene undersøkte om aktørene styrer etter mål for fiskehelse og -velferd, hvilken strategi og hvilket beslutningsgrunnlag de baserer målene på, om målene er brutt ned til evaluerbare delmål, og om planer og tiltak er rettet mot lokalitetsspesifikke forhold. Vi undersøkte om målene var kjent på operativt nivå, og hvordan ledelsen evaluerer og justerer målene.

Hva finner vi?

Av 11 revisjoner i 2025 finner vi 6 avvik og 5 forbedringspunkter ved målstyring. I 2024 fant vi 3 avvik på mål og delmål og ingen forbedringspunkt.

Vårt inntrykk er at ledelsen kan dokumentere overordnede, konkrete mål for produksjonen, det vil blant annet si dødelighet, slaktekvalitet og tilvekst, men at det sjelden er fastsatt konkrete mål for velferd. Strategi og beslutningsgrunnlag for målstyringen er ofte svakt dokumentert. I enkelte tilfeller ser vi at det er satt urealistiske mål og at målstyringen mangler systematikk.

Driftspersonell kjenner som regel til de overordnede målene, men de færreste aktørene har lokalitetsspesifikke mål eller tiltak for å nå målene. Generasjonsevalueringer mangler ofte en kobling til målstyring, og vi ser få eksempler på at målene blir justert etter en evaluering.

Hvilke tiltak ser vi?

I vårt oppfølgingsarbeid ser vi eksempler på at det blir utarbeidet prosedyrer for mål og handlingsplaner, og at generasjonsevalueringer blir et sentralt verktøy i dette arbeidet. Eksempler viser at ledelsen bruker resultater fra generasjonsevalueringer som grunnlag for å justere måltall for neste utsett, og at de ansatte involveres i større grad i dette arbeidet. De fleste aktørene innfører rutiner for ledelsens gjennomgang og evaluering av måloppnåelse.

Risikovurderinger, planer og tiltak

Hva har vi sett på?

Vi har undersøkt om risikostyring er en integrert del av driften og de styrende prosessene. Vi så nærmere på hvordan aktøren kartlegger og analyserer risiko, tar beslutninger om risikoreduserende tiltak og hvordan tiltakene evalueres. I tillegg undersøkte vi hvordan innsamling av data, som velferdsdata og kunnskap om biosikkerhetsrisikoer, bidrar til risikovurderinger, samt ansattes involvering på ulike nivåer. Videre så vi på hvordan avvikshåndtering var knyttet til risikostyring, og i hvilken grad risikostyringen bidrar til kontinuerlig forbedring.

Vi har også undersøkt hvor involvert ledelsen er i arbeidet med biosikkerhet, hvilke prosesser som ligger til grunn for de overordnede risikovurderingene, hvilke tiltak vurderingene fører til og hvordan de henger sammen med fiskehelseplanene. På verifikasjonstilsynene kontrollerte vi om de lokalitetsspesifikke biosikkerhetsplanene blir brukt, hvem som er ansvarlig, de ansattes medvirkning og om planene inneholder lokalitetsspesifikke tiltak.

Hva finner vi?

I 11 av revisjonene i 2025 finner vi avvik eller forbedringspunkter innenfor risikostyring. Dette stemmer godt overens med våre funn fra 2024, der vi fant avvik eller forbedringspunkter hos alle de 8 reviderte aktørene.

Kun et fåtall av aktørene vi reviderte kunne dokumentere helhetlig risikostyring på overordnet nivå, og flertallet hadde utfordringer med å vise hvordan innsamlet data, som avviksregistreringer og risikovurderinger på lokalitetsnivå, brukes for å utarbeide et samlet, overordnet risikobilde. I flere av revisjonene har vi sett at risikobildet er utdatert.

Ofte er det kvalitetsavdelingen som har fått ansvaret for risikoarbeidet. Ledelsen og operativt nivå blir involvert i høringer, men vi finner ofte at det er manglende eierskap og forståelse på disse nivåene.

Revisjonene viser også at risikovurderingene varierer i kvalitet og i brukervennlighet. Det er ofte uklart hvilket beslutningsgrunnlag de risikoreduserende tiltakene bygger på, hvilken funksjon tiltakene skal ha og hvilken effekt de har hatt. Dette gjør det vanskelig å se hvordan tiltakene reduserer risiko til akseptable nivå og hvordan de er prioritert. Hos flere aktører ser vi at viktige vurderinger og tiltak som utføres i praksis, ikke gjenspeiles i de skriftlige risikovurderingene. Aktørens risikoappetitt og hva som regnes som akseptabelt nivå er sjeldent definert.

Verifikasjonstilsynene viser at de fleste aktørene gjennomfører individuell velferdsscoreing av fisk. Datainnsamlingen kan imidlertid variere, både når det gjelder hvilke data som samles inn fra lokalitet til lokalitet og hvor ofte det skjer. Frekvensen kan variere fra ukentlig scoring til kun ved avlusingsoperasjoner. Bruken av velferdsdata varierer fra å være et øyeblikksbilde til å vise velferdstrender over tid, og enkelte aktører bruker trendanalyser som grunnlag for risikobildet. Flere aktører har startet arbeidet med å fremstille en samlet status for fiskens velferd, der også andre parametere, som sårstatus, gjellestatus, appetitt, atferd og dødelighet, inngår. Enkelte har tatt i bruk kamera og KI til velferdsovervåking. Velferdsdata er i liten grad tatt i praktisk bruk. En av årsakene til dette er at velferdsdata registreres i ulike systemer som ikke er kompatible.

Vi finner at biosikkerhets- og fiskehelseplaner ofte fremstår som et produkt av regelverkskrav uten sammenheng med andre risikovurderinger, og har i mange tilfeller lav nytteverdi. Biosikkerhetsplanene er ofte tilnærmet identiske og mangler lokalitetsspesifikke risikovurderinger og tiltak. Verifikasjonstilsynene viser at de lokalitetsansatte i liten grad har vært aktivt involvert i utarbeidelsen av planene.

Hvilke tiltak ser vi?

Revisjonene fører ofte til et omfattende forbedringsarbeid av styringssystemene. Vi ser at ledelsen er blitt mer bevisst betydningen av et felles risikobilde i selskapet, herunder hvordan de skal sikre at bildet bygger på relevante, underliggende risikoer, og at dette kommuniseres ut til de ansatte. Ved å styrke koblingen mellom avvikshåndtering og risikovurdering har aktørene forbedret sine systemer for å fange opp nye og ukjente risikoer. Når lokalitetsspesifikke risikovurderinger har manglet, er dette blitt utarbeidet.

Vi ser også en økt bevissthet rundt viktigheten av å innføre tiltak som reduserer sannsynligheten for at en uønsket hendelse inntreffer. Ledelsen har blitt tydeligere på viktigheten av å måle effekten av risikoreduserende tiltak for å sikre et bedre beslutningsgrunnlag.

De fleste aktørene har forbedret eller innført rutiner for systematisk innhenting og bruk av velferdsdata, og ønsker å få en bedre oversikt over velferdsstatusen i anleggene. Enkelte arbeider med å utvikle dashbord for velferdsstatus i sanntid og trendanalyser. Revisjonene og verifikasjonstilsynene viser at dette er en kompleks oppgave.

Når det gjelder biosikkerhet har flere aktører gjort tiltak for å sikre at biosikkerhetsplanene i større grad bygger på lokalitetsspesifikke faktorer og -risikoreduserende tiltak, og større medvirkning på operativt nivå.

Forebygging av avvik, avvikshåndtering og læring av avvik

Hva har vi sett på?

Revisjonene er velegnet til å undersøke kvaliteten på avvikshåndteringen, hvem som er involvert, hvilken informasjon som innhentes, hvordan informasjonen kvalitetssikres, i hvor stor grad bakenforliggende rotårsaker avdekkes og hvordan avvikshåndteringen bidrar til forbedring.

Hva finner vi?

I 10 av 11 revisjoner i 2025 finner vi avvik eller forbedringspunkter i avviksbehandlingen. Dette samsvarer godt med våre funn fra 2024, der vi fant avvik eller forbedringspunkter hos alle de 8 reviderte aktørene.

Revisjonene avdekker at flere aktører har utfordringer med å trekke ut læring av avvikshåndteringen, slik at den bidrar til systematisk og kontinuerlig forbedring. Det er ofte høy terskel for at hendelser medfører endringer i selskapenes risikostyring.

I de fleste revisjonene ser vi at aktørene har gjentatte avvik uten at de gjennomfører trendanalyser. Avvikene inneholder ofte en beskrivelse av hendelsesforløp inkludert strakstiltak, mens årsak og bakenforliggende årsak (rotårsak) er mangelfullt beskrevet. Informasjonen som følger avviket blir ofte ikke kvalitetssikret, og i mange tilfeller lukkes avvikene for tidlig.

Prioritering og kategorisering av avvikene etter alvorlighetsgrad er gjerne mangelfull, og det samme gjelder rutiner for læring på tvers i organisasjonen.

Hvilke tiltak ser vi?

I oppfølging av revisjonene ser vi at avvikshåndteringen raskt blir tatt tak i, med forbedrede prosedyrer, kvalitetssikring av hele prosessen og trendanalyser av data som sikrer et oppdatert risikobilde. Vi ser at rotårsaksanalyser blir innført der dette har manglet.

Internkontroll

Hva har vi sett på?

Vi har sett på hvordan aktørene gjennomfører internkontroll av egne systemer for å sikre at styringssystemene bidrar til å nå målene og overholde regelverkskravene.

Hva finner vi?

Revisjonene viser at de fleste aktører utfører internrevisjoner i form av tredjepartsrevisjoner knyttet til sertifiseringskrav som del av egen internkontroll. Det er også stor variasjon i hvordan aktørene bruker ledelsens gjennomgang som et aktivt kontroll- og styringsverktøy.

Hvilke tiltak ser vi?

Revisjonene har ført til at aktørene er mer bevisste på betydningen av internkontroll for å kunne dokumentere at de etterlever krav i regelverket. Hvis prosedyrene er mangelfulle, retter de dem opp. Revisjonene har styrket betydningen av ledelsens gjennomgang og økt ledelsens bevissthet for kontroll og styring.

Roller og ansvar

Hva har vi sett på?

En tydelig ansvars- og rollefordeling er viktig for å styrke ledelsen og bedre samhandlingen. Vi ser derfor på organisasjonsstrukturen, stillingsinstrukser, beslutnings- og rapporteringslinjer og møtestruktur.

Hva finner vi?

I 1 av 11 revisjoner i 2025 fant vi mangler som førte til forbedringspunkter rundt hvordan ansvar, oppgaver og myndighet knyttet til akvakulturlovgivningen er fordelt. I 2024 fant vi tilsvarende mangler i 2 av 8 revisjoner. Felles for disse aktørene er en flat struktur og en operativ ledelse.

Hvilke tiltak ser vi?

Vårt inntrykk er at revisjonene har bidratt til at aktørene har blitt mer bevisst på roller og ansvar, og at dette i enkelte tilfeller kan ha ført til økte ressurser blant ledelsen.

Dokumentasjon

Hva har vi sett på?

I forbindelse med systemrevisjonene ber vi om et utdrag av de viktigste styrende dokumentene. Dokumentgjennomgangen gir oss god oversikt over aktørens internkontrollsystem. Vi får stort sett alle dokumenter vi ber om, men det er stor variasjon i hvilken informasjon aktørene mener bør unntas offentligheten av konkurransemessige hensyn.

Hva finner vi?

I enkelte tilfeller finner vi prosedyrer som sier lite eller som kun gjentar krav i regelverket. Likevel har vi bare funnet mangler som førte til forbedringspunkt eller avvik i 2 av 11 tilfeller i 2025. I hovedsak manglet skriftlige stillingsinstrukser, beslutningslinjer, dokumentasjon av beslutninger, evalueringer og møtereferater. Felles for disse aktørene var en flat struktur i ledelsen.

Hvilke tiltak ser vi?

Det er ikke uvanlig at innsendte dokumenter er revidert eller nylig opprettet i forkant av revisjonen. Det er positivt at en varslet systemrevisjon fører til opprydding og gjennomgang av aktørenes styrende dokumenter.

Effekt av revisjonene

Vi måler effekt gjennom flere parametere, blant annet gjennom respons på revisjonsrapporter, dialog med aktørene i deres oppfølging av funn, brukerundersøkelse og hvor mye tid vi bruker på de ulike trinnene i revisjonene.

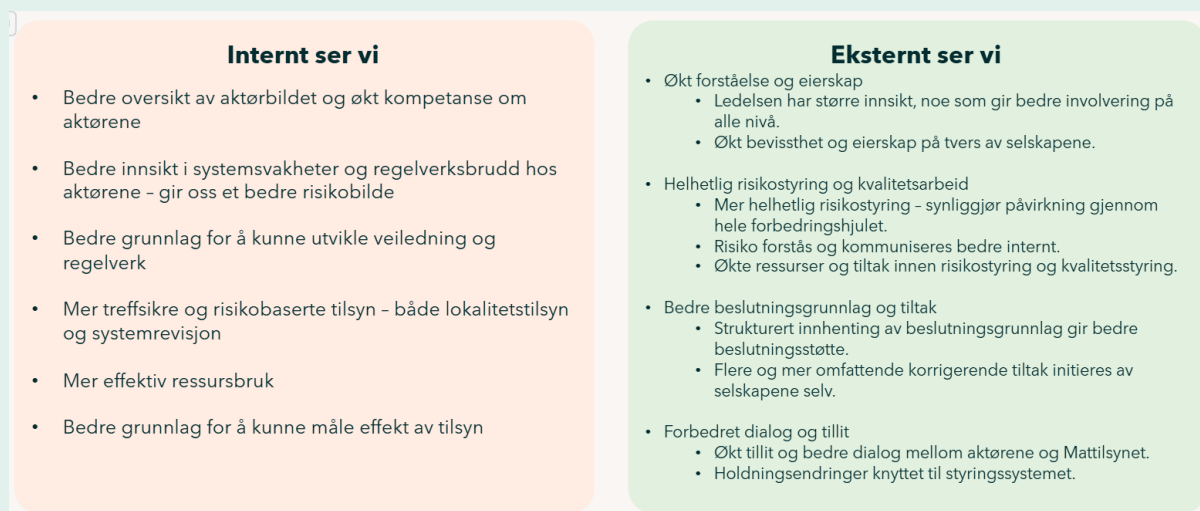

Figur 5: Effektmåling

Alle våre revisjonsrapporter har fått oppmerksomhet i media, og spesielt tallene over produksjonsfisk har fått omtale. Vi har valgt å belyse den høye andelen produksjonsfisk som en viktig velferdsindikator, noe vi mener har bidratt til å løfte frem interessen for dette i den offentlige debatten.

Gjennom revisjonsprosessen ser vi ofte en holdningsendring i selskapet med en økt bevissthet blant ledelsen knyttet til helhetlig risikostyring og internkontroll og en større grad av samsvarskultur. Brukerundersøkelsen bekrefter dette inntrykket.

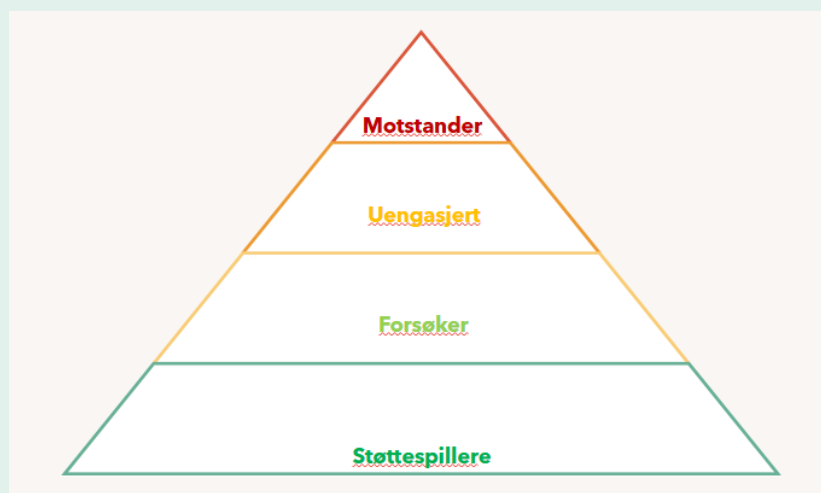
De mange positive tilbakemeldingene vi har fått gjennom brukerundersøkelsen tyder også på at vi er på riktig spor, selv om revisjonene kan oppleves som krevende.

Figur 6: Effekt internt og eksternt

Virkemiddelpyramiden og modenhetstrappen

For å vurdere om revisjon var/er en treffsikker metode (virkemiddel) for å få aktøren til å etterleve regelverket, kan aktører plasseres i en virkemiddelpyramide (fig 7). De to nederste trinnene representerer aktører der vi ser at metoden fungerer godt - for det/de øverste trinnene vil revisjon som metode ha begrenset effekt og medføre for høy ressursbruk i Mattilsynet (kost-effekt vurdering er for lav).

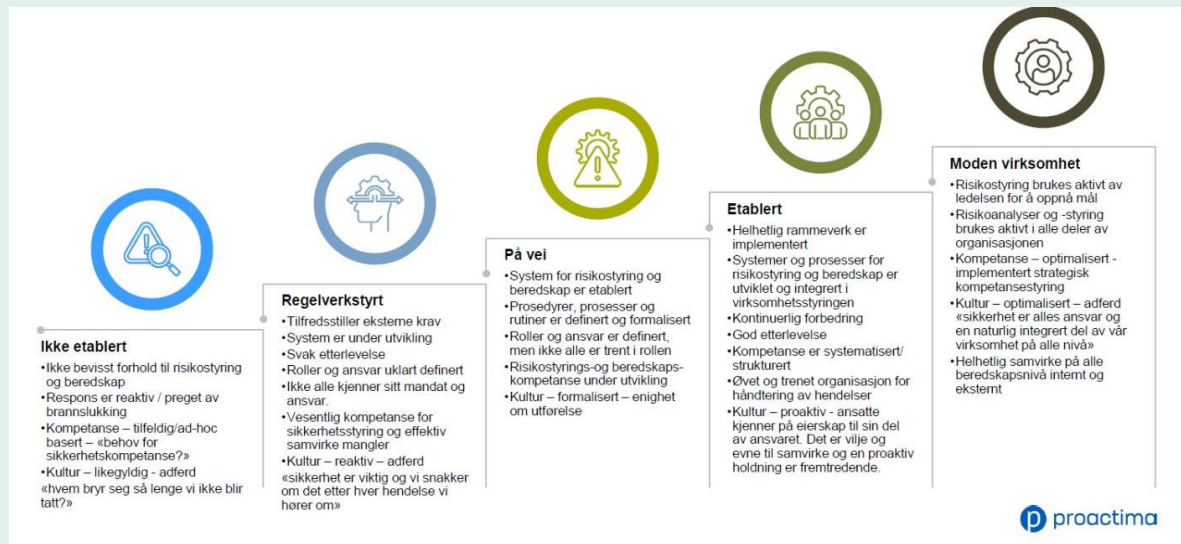

Figur 7: Virkemiddelpyramiden

Modenhetstrappen (fig 8.) er en modell som beskriver utviklingsnivået (modenheten) i en virksomhets styring, etterlevelse og internkontroll – og brukes ofte av tilsynsmyndigheter, inkludert Mattilsynet, for å vurdere aktørens regelverksforståelse og hvor robust virksomheten er i møte med regelverkskrav.

Der virkemiddelpyramiden beskriver hvordan aktøren responderer på metoden, og i dette tilfelle hvor godt revisjon treffer som metode, beskriver modenhetstrappen hvordan virksomheten er organisert og styrt.

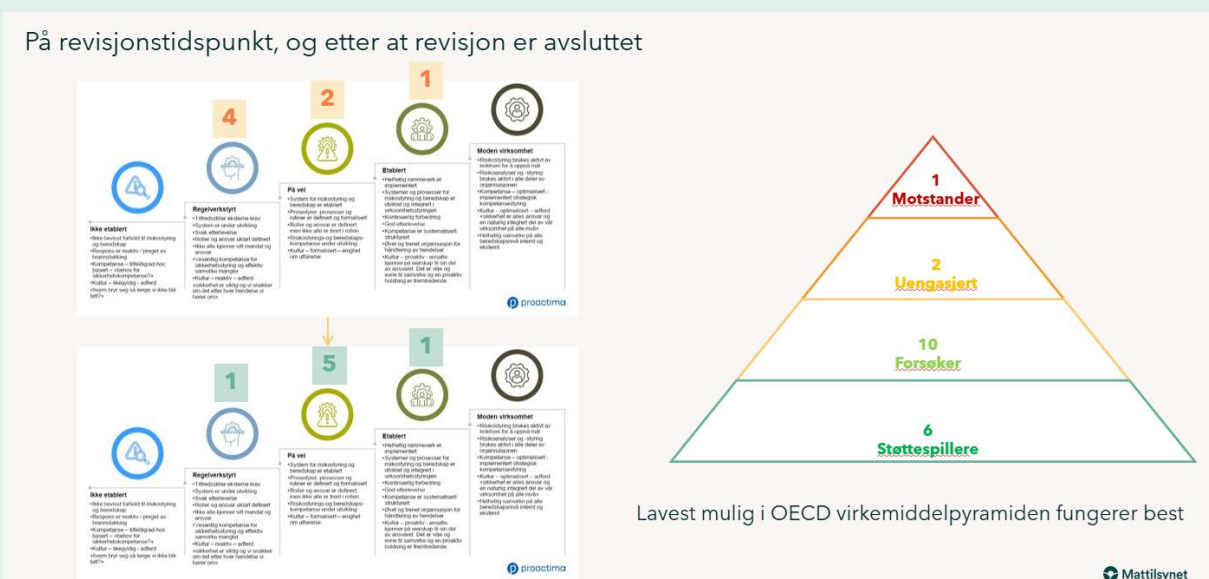
Revisjonene gir oss innblikk i aktørenes virksomhetsstyring, og gjør oss i stand til å vurdere hvor etablert og modent det er. På tidspunkt for utsendelse av revisjonsrapport har revisjonsprosessen gitt oss et bilde av aktørens samarbeidsvilje, åpenhet og regelverksforståelse. Når tiltak er innført og revisjonene kan avsluttes vil en ny vurdering av de samme faktorene indikere om risikostyringen har utviklet seg til å bli mer modent, det vil si om aktøren har flyttet seg oppover i modenhetstrappen.

Figur 8: Modenhetstrapp for god risikostyring. Kilde: Proactima.

I likhet med funnene i Proactimas rapport «*Helhetlig risikostyring i akvakulturnæringen*» (2022) finner vi gjennom våre revisjoner at aktørene samlet sett befinner seg på trinnet «på vei». Av de 19 aktørene vi er ferdig å vurdere etter revisjon, befinner kun 2 av aktørene seg på trinnet «Etablert». 7 av aktørene var «på vei», mens hele 10 aktører befant seg på et regelverksstyrt modenhetstrinn.

I de 7 revisjonene som er avsluttet, har vi sett en generell endring i modningsbildet. Dette har flyttet 3 av aktørene fra trinnet «regelverksstyrt» til «på vei» (fig 9).

Figur 9: Vurdert modenhet før og etter avsluttet revisjon, og plassering av 19 reviderte aktører i virkemiddelpyramiden.

Brukerundersøkelsen

Etter hver revisjon sender vi ut en brukerundersøkelse for å kartlegge revisjonens nytteverdi. Vi bruker også svarene til å videreutvikle metoden vår.

Vi har fått svar fra 18 aktører så langt. Tilbakemeldingene har generelt sett vært svært positive og vi har fått overveiende gode tilbakemeldinger både på dialog og prosess. Samtidig har vi fått konstruktive og nyttige tilbakemeldinger med forbedringsforslag fra flere, noe som har gitt oss grunnlag for å justere og forbedre prosessen underveis.

17 av aktørene melder tilbake om *god* eller *svært god* dialog, mens 1 aktør beskriver dialogen som *svært dårlig*.

16 aktører melder om økt kunnskap og 17 om økt bevissthet rundt risikostyring og internkontroll i *noen*, *stor* eller *svært stor grad* (fig 10)

16 aktører svarer at revisjonen har gitt et godt grunnlag for iverksetting av tiltak i *noen* til *svært stor grad*. 15 av aktørene mener at revisjonsrapporten har vært lett å lese og forstå, og 14 mener at den har vært et godt utgangspunkt for læring.

Når det gjelder publisering av rapporter og effekten av læring på tvers svarer 4 av aktørene at andres revisjonsrapporter har bidratt i *stor* eller *svært stor grad* til iverksetting av tiltak i egen virksomhet, og 8 aktører svarer i *noen grad*.

Figur 10: Resultater fra brukerundersøkelsen

Effekt og ressursbruk

Kulturendring tar tid, men vi ser at flere aktører har ansatt mer ressurser innen risikostyring, kvalitetsledelse og fiskehelse som tiltak i etterkant av revisjon. Det vil imidlertid ta tid før vi kan se den fulle effekten av disse endringene.

Mattilsynet publiserer revisjonsrapportene for at aktører skal kunne lære av hverandre. Mange av aktørene vi har revidert sier at de kjenner til de publiserte rapportene, men vi får også inntrykk av at flere ikke har lest eller kjenner godt nok til innholdet i rapportene. Dette gjenspeiles sannsynligvis i den relativt høye andelen som svarer at de i *liten* eller *ingen* grad har brukt andres rapporter til å iverksette tiltak i egen virksomhet. Generelt sett er vår oppfatning at de mest

modne aktørene har satt seg inn i funn fra tidligere rapporter, og sier at de har benyttet rapportene til egen læring.

Gjennom våre revisjoner ser vi stor variasjon i aktørenes regelverksforståelse. For mindre modne aktører erfarer vi at revisjonsprosessen oppleves som svært krevende, både for dem og oss. Dette vises også igjen i vår timebruk, hvor vi opplever å bruke mest ressurser på de aktørene som havner lengst ned i modenhetstrappen, uavhengig av selskapsstørrelse.

Vi bruker fra 200-600 timer per revisjon, sett bort i fra verifikasjonstilsyn. Snittet ligger på omkring 300 timer, og det er tydelig for oss at dersom en aktør ligger høyt i virkemiddelpyramiden, og har lav regelverksforståelse vil ressursbruken for oss bli for omfattende. Vår vurdering er at for disse aktørene vil andre tilsynsmetoder passe bedre, både med tanke på effekt (regelverksetterlevelse) og ressursbruk.

Revisjonsteamet har gjennomført planlagt antall systemrevisjoner i 2025 på tross av at vi har blitt færre medarbeidere i løpet av året. Vi har vært smidige og tilpasset revisjonsplanen når det gjelder valg av aktør og/eller tidspunkt for revisjon. Vi opplever dermed at revisjonsteamet er blitt både tilpasningsdyktig og effektivt, og ser frem til å videreføre systemrevisjoner i 2026, som også vil omfatte settefiskproduksjon.

Vi har brukt vår innsikt gjennom systemrevisjon som grunnlag for forslag til ny forskrift om styring av akvakultur (akvastyringsforskriften). Formålet med forskriften er å innføre en mer moderne og helhetlig tilnærming til risikostyring i akvakulturnæringen. Viktige endringer i forslaget skal bidra til å tydeliggjøre krav til internkontroll og risikostyring, og at ansvaret for styringssystemet ligger hos virksomhetenes øverste ledelse. Vi håper å se effekten av dette om ikke lenge.

Fig 11: Sitater fra reviderte aktører